

N:o 1 • Huhtikuu 2021

Elers -viesti

Pääkirjoitus

Kuva Pasi Ojala.

Odottavan aika on pitkä. Sukuseuran hallitus on vuoden verran odottanut sopivaa aikaa järjestää sukuseuran sukkokokous. Sukukokous järjestetään kerran kolmessa vuodessa niin että vuonna 2020 olisi ollut aika järjestää vuotuinen sukkokokous. Tätä kirjoittaessa helmikuussa 2021 näyttää edelleen siltä, että ensi kesänä sukkokokouksen järjestäminen ei ole turvallisesti mahdollista. Emme ole myöskään järjestäneet toimintaa, joka edellyttäisi paikalla oloa kuten paikallistapahtumia. Kun tapaaminen ei ole mahdollista paikan päällä, olemme kevääksi suunnittelemassa tapahtumia verkkoon. Olemme saaneet rahoitusta pienelle hankkeelle nimeltään ”Verkossa tavataan”, jonka tavoitteena on kehittää uusia toimintatapoja verkkokokoustyökalun välityksellä. Käytännössä voisimme järjestää esimerkiksi eri sukuhaarojen tapaamisia, etävierailuja kiinnostaviin kohteisiin tai vapaamuotoista keskustelua ja muistelua etänä. Jos sinulla on toiveita tai ideoita, ota yhteyttä! Tapahtumista ilmoitetaan sukuseuran WhatsApp-ryhmässä, Facebook-ryhmässä ja Loimaan Lehdessä. Jos et ole vielä mukaan Facebook-ryhmässä tai WhatsApp-ryhmässä, ota yhteyttä elersien.sukuseura@gmail.com.

Elers-viestissä on tälläkin kertaa jotain uutta, vanhaa, sinistä ja lainattua. Uutta ovat jutut suvun harrastajista. Tämä juttusarja sai niin hyvän vastaanoton että se saa varmasti jatkoa. Sinistä on Ulla Nummikoksen elämäntyötä käsittelevä artikkeli. Sukuumme kuuluvan Ulla Nummikoksen os. Perho elämäntyötä esiteltiin laajasti Forssassa pidetyssä näyttelyssä. Ullan suunnittelemissa kuoseissa näkyvät kaikki värit – myös sininen. Lainattua on Juhani Vihervirran kirjoitus ensimmäisestä sukkokokouksesta. Kuvat ovat kuitenkin aikaisemmin julkaisemattomia.

Kun paikan päällä ei ole mahdollista tavata, pidetään yhteyttä muulla tavoin. Minulle voi soittaa 040 522 4827 tai lähettää sähköpostia meelheko@live.fi. Eri-tyisen tervetulleita olisivat vinkit suvun harrastajista. Verkossa tavataan!

Mervi Koivulahti-Ojala

*Elersien sukuseuran puheenjohtaja
kausi 2021-2023*

Kannen kuvissa lintuharrastaja Luukas Rautavuori, Saija-Elina Salmisen taulu ja Ulla Nummikoski kotonaan Forssassa.

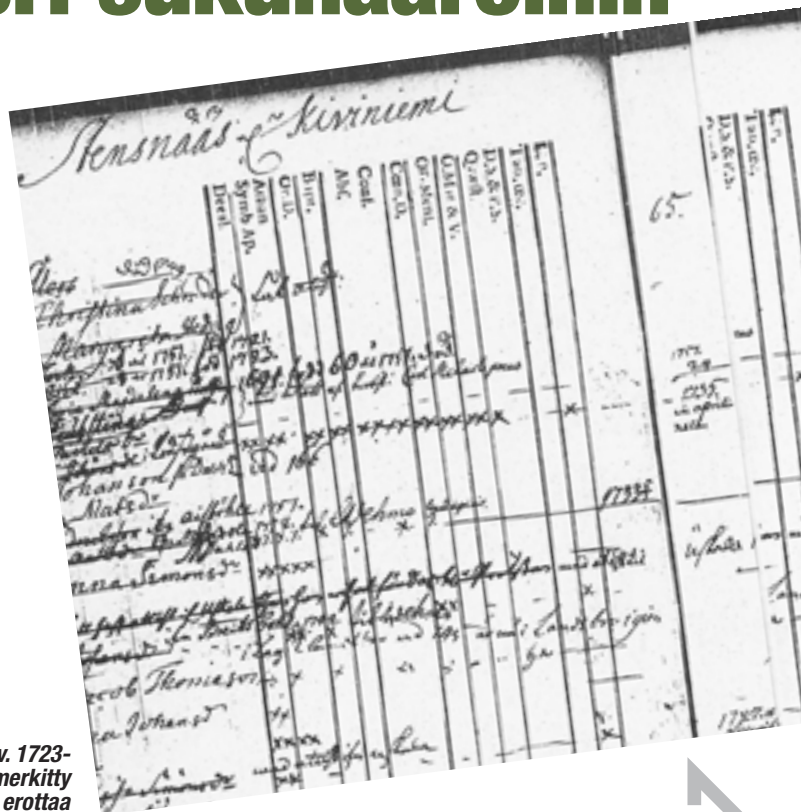
ELERS-VIESTI • JULKAISIJA: Elersien sukuseura • PÄÄTOIMITTAJA: Mervi Koivulahti-Ojala
• KOTISIVUT: elers.fi • FACEBOOK: Elersien sukuseura • INSTAGRAM: [elersiensukuseura](https://www.instagram.com/elersiensukuseura)
• SÄHKÖPOSTI: elersien.sukuseura@gmail.com • PAINOPAikka: Newprint Oy, Raisio

Kaudella 2021-2023 tutustutaan Elersien suvun eri sukuhaaroihin

Yhteinen esi-isämme Johan Elers (1689-1749) syntyi Inkerinmaalla ja ilmestyi 1705 Suomeen vapaaehtoisena tarjokkaana Uudenmaan jalkaväki-rykmenttiin. Johan Elers avioitui vuonna 1711 porvoalaisen raatimiehen tyttären Christina Schröderin (1688-1763) kanssa. Heidän lapsensa Claes Johan Elers (1712-1783), Maria Laevonius (1718-1791), Margaretha Hedvig Elers (1722-1788) sekä Gustav Elers (1726-1799) asettuivat kaikki Loimaan seudulle.

Monille suvun jäsenille Claes, Maria, Margaretha ja Gustav ovat saattaneet jäädä mieleen siitä, että sukukokouksessa on sukukokoukseen osallistujilla ollut rinnuspieleen kiinnitettynä värikäs kyltti, joka kertoo, kuuluuko Claesin, Marian, Margarethan vai Gustavin jälkeläisiin. Suurin osa kirjoissa ja kansissa olevista suvun jäsenistä on Claesin pojan Carl Wilhelm Elersin jälkeläisiä.

Stensnäsin puustellin sivu Perniön rippikirjasta vv. 1723-1739. Johan Elers ja rouva Christina Schröder merkitty ensimmäiseksi. Sukututkija saa olla tarkkana, jotta erottaa yliviiivausten alta oleelliset tiedot.

Verkossa tavataan

Elersien sukuseura on saanut rahoitusta Verkossa tavataan -hankkeelle vuosille 2021 ja 2022. Hanke on osa Varsinais-Suomen jokivarsikumppaneiden ry:n Oman kylän parhaaksi -teemahanketta. Hankkeen kokonaisbudjetti on 2 298,74 euroa.

Hankkeen ”Verkossa tavataan” tavoitteena on kehittää uusia matalan kynnyksen toimintatapoja verkkokokoustyökalun välityksellä. Hankkeen toimenpiteitä ovat 1) verkkokokoustyökalun opetus ja tuki, 2) yhdessä eri yhdistysten kanssa uusien toimintatapojen kehittäminen ja kokeilu. Tuloksena on uusia toimintatapoja sekä ohjeita, joita maaseudun toimijat voivat hyödyntää verkkokokoustyökalun välityksellä tapahtuvaan toimintaan.

HANKKEEN TARVE JA TAUSTA

Olemme Elersien sukuseuran toiminnassa huumanneet että verkkokokousjärjestelmän avulla on mahdollista järjestää toimintaa mutta käytännön järjestelyt vaativat harjoittelua ja uusia toimintatapoja esimerkiksi äänestyksen suhteen.

LEADER

Jokivarsikumppanit

Myös tapahtuman aikana on hyvä järjestää tukea niin että mahdollisia ongelmia esimerkiksi mikrofonin kanssa pystytään ratkomaan.

HANKKEEN TAVOITTEET

Hankkeen tavoitteena on parantaa yhteisöllisyyttä mahdollistamalla yhdessä toimiminen ja tapaaminen verkossa verkkokokousvälineen avulla. Hankkeen tuloksena on uusia toimintatapoja sekä ohjeita, joita maaseudun toimijat voivat hyödyntää verkkokokoustyökalun välityksellä tapahtuvaan toimintaan.

MITÄ SEURAAVAKSI

Parhaillaan etsitään Elersien sukuseuran lisäksi muita yhdistyksiä, jotka olisivat kiinnostuneet kokeilemaan verkkokokoustyökalun käyttöä sekä suunnitellaan erilaisia tapahtumia.

Claes Johan Elers allekirjoitus

Viime vuosina Elersien sukuseuran tukema sukututkimus on keskittynyt DNA-tutkimukseen. Viimeisimmän tiedon mukaan meillä kaikilla Johan Elersin jälkeläisillä on kaukainen sukulainen Etelä-Ruotsissa. Emme vielä tiedä, missä meidän yhteinen esi-isämme on asunut, kenties Ruotsissa tai Saksassa. Sen kuitenkin siis tiedämme, että meillä on kaukaisia sukulaisia Etelä-Ruotsissa. Sitä mukaan kun yhä useammat tekevät DNA-testin, saamme uutta tietoa. Nyt voimme lähinnä odottaa.

Hallitus on ensimmäisissä kokouksissaan miettinyt, mistä olisi hyvä jatkaa viime vuosien DNA-tutkimuksen jälkeen. Tässä yhteydessä on tullut esille laajan sukumme eri sukuhaarat. Myös jäsenistöltä on tullut toiveita siitä että olisi mukava tutustua omaan sukuhaaraan kuuluviin sekä saada tietoa omista esipolvista. Hallitus on suunnitellut, että kautena 2021 – 2023 aktivoitaisiin tutkimusta ja tutustumista Elersien laajan suvun eri sukuhaaroissa. Tämä sopii mainiosti yhteen myös juuri hyväksynnän saaneen hankkeemme ”Verkossa tavataan” tavoitteiden kanssa. Hankkeen tavoitteena on kehittää matalan kynnyksen toimintaa verkkokokoustyökalan välityksellä.

Toiminnan suunnittelu on vielä kesken mutta voimme esimerkiksi esitellä eri sukuhaarojen asuinpaikkoja verkkokokoustyökalan välityksellä niin että kaikki osallistujat pääsevät mukaan virtuaaliselle matkalle ja voivat samalla kertoa omia muistojaan. Paljastettakoon että Kojonjoen laaksoa ja Eurénin mökkiä on jo kuvattu tätä tarkoitusta varten. Ilmoitukset tulevista tapahtumista tulevat sukuseuran Facebook-ryhmään, WhatsApp-ryhmään ja Loimaan Lehden seurapalstalle. Videot on tarkoitus myös tallentaa niin että ne ovat katsottavissa myöhemmin. Myös perinteiseen sukututkimukseen kannustetaan. Tavoitteena on selvittää ja julkaista tietoa esimerkiksi Johanin seuraavista polvista Elers-viestissä. Nähdään tapahtumissa!

Mervi Koivulahti-Ojala

TAULU 1 JOHAN ELSERS LUUTNANTTI

I. **Johan Elers**, luutnantti (*esitaulusta*)

Syntyi 1689 Inkerinmaalla, kuoli .11.1749 Perniössä Finbyn, nyk. Särkisalon kylän Kiviniemen puustellissa.

Puoliso 1711 ilmeisesti Porvoossa

Christina Schröder, raatimiehen tytär

Syntyi 1688 Porvoossa, kuoli 20.7.1763 Loimaan Hirvikoskella, haudattu Loimaan kirkkoon.

Vanhemmat: Porvoon raatimies, varapormestari, kauppias Mathias Joachimipoika Schröder, s. 1658 Porvoossa, k. 1737 Porvoossa, Catharina Michaelinia, k. 1703 jälkeen Porvoossa, perunkirja 1705.

Mattias Schröder oli Porvoon varapormestari Isonvihan aikana 1713-21, oli myös Strömbergin kuninkaankartanon vuokraaja vuodesta 1712. Kartano kuitenkin hävitettiin raunioiksi ruotsalaisen sotaväen pitäessä siellä majaan sodan aikana.

II. Lapsia 4:

1. **Claes Johan Elers**, kersantti

s. 11.6.1712 Lohjan Lehmijärvellä Monnin puustellissa, k. 6.1.1783 Loimaan Ala-Seppälässä

2. **Maria Elers** > Laevonius

s. 29.6.1718 isänsä Norjan retken aikana, k. 25.3.1791 Loimaan Vesikosken Saikulla

3. **Margaretha Hedvig Greta Elers**

s. 26.9.1722 Pöytyän Vistolassa, k. 17.4.1788 Loimaan Ylistaron Mäenpäässä

4. **Gustav Elers**, vääpeli

s. 5.10.1726 Alastaron Reitolassa, k. 4.4.1799 Loimaan Hattulan Tuomolassa

Syntyneitten luettelossa on hänestä maininta 5.10.1726 kohdalla, mutta nimi puuttuu.

Luutnantti Johan Elersin sinettiL

Ulla Nummikoski - tekstiilitaiteilija

Luonnokset ja kangasnäytteet ovat Ulla Nummikosken (Perho) suunnittelema 1950-60-luvulla. Värien kautta 1960-luvun hippihenki hiipi myös perinteisempiin kukka- ja raitakuoseihin.

Ulla Perho syntyi Ypäjällä joulukuussa 1931. Vuonna 1951 hän lähti opiskelemaan Taideteollisen oppilaitoksen tekstiililinjalle Helsinkiin. Ajatus opiskelusta Ateneumissa tuli serkku Tapio Periäiseltä. Tapio tuli kerran nähneeksi Ullan piirustuksia ja ilmoitti, että tämän pitäisi pyrkiä Ateneumiin. Maalaistyttonä Ulla ei vielä edes tiennyt mikä tai missä Ateneum oli. Tapiosta itsestään tuli myöhemmin arkkitehti ja Taideteollisuusyhdistyksen toimitusjohtaja. Suvussa oli taiteellista lahjakkuutta. Myös isä että äiti olivat kiinnostuneita taiteesta, eivätkä estelleet tyttären urasuunnitelmia.

Tekstiilitaiteen opetus Ateneumissa painottui kudontaan, jonka opettaja oli Hulda Potila. Muita opettajia olivat Tapio Wirkkala ja Timo Sarpaneva. Opiskelutovereista jäi mieleen Oiva Toikka. Painokangassuunnittelua alettiin opettaa vasta 1950-luvun lopulla, sitä ennen perusteisiin oli tutustuttu käymällä tehtailta ja linoleikkauskurssilla. Painokankaan opetuksen aloitti vuonna 1959 Forssassa suunnittelijana aikaisemmin ollut Kirsti Rantanen.

Ullan aikana Taideteollinen oppilaitos toimi Ateneumin rakennuksessa yhdessä Taideakatemian kanssa. Arkkitehti Theodor Höijerin (1843-1910) suunnittelema uusrenessanssirakennus valmistui ”taiteen temppeleiksi” vuonna 1887. Opiskeluaika Ateneumin komeissa puitteissa herätti rakkauden vanhoihin rakennuksiin. Kun Ulla sitten myöhemmin saapui Forssaan, hän tunnisti ympäristössä samaa henkeä.

Opintojen päätyttyä 1955 Ulla lähti vuodeksi Italiaan Positanon, jossa kutoi mattoja suomalaisen Signe von Knorringin luona. Italian kulttuuri, historia ja kieli jäivät Ullan elämän tärkeiksi sisällöiksi. Hänen

sisarensa oli avioitunut italialaisen kanssa ja asunut siellä vuodesta 1955.

Ulla aloitti suunnittelijana Forssan ateljeessa 1. marraskuuta 1956. Vinkki työpaikasta tullut Helena serkulta, joka oli aloittanut suunnittelijana ateljeessa pari vuotta aikaisemmin.

1960-luku oli ateljeen parasta aikaa

Forssan tehtailta valmistettiin sekä vaatetus- että sisustus-kankaita, joita molempia Ulla suunnitteli. Yksittäisiä suunnittelijoita ei yleensä korostettu, työ oli yhteistä. Jokaisella oli oma kädenjälkensä, mutta ideoita siirtyi myös pöydältä toiselle, ja toisinaan värisuunnittelun teki eri taiteilija kuin kuvion. Forssan taiteellisena neuvonantajana toimi Kaj Franck, joka korosti muotoilun tarveperusteisuutta, eikä hänkään kannustanut yksittäisten suunnittelijoiden esiinnostamiseen.

Ideoita suunnitteluun haettiin ulkomaisista muoti- ja mallilehdistä, taiteesta, ulkomaisten kuosiateljeiden malleista ja painokankaiden myyntiluvuista. Aluksi seurattiin ruotsalaisten tyyliä, 1960-luvulla Marimekkoa. Yhtiö osallistui monta kertaa Yhdysvaltojen Sacramentossa järjestetyille kansainvälisille tekstiilimessuille, joilla jaettiin tunnustuksia hyvästä laadusta. Ullan kankaista tekstiiliyhtiö sai kolme kultamitalia.

1960-luvulla tapahtui merkittävä muutos suunnittelussa. Aikaisemmin insinöörit ja myyntiedustajat olivat paitsi ohjanneet tuotantoa, myös hoitaneet edustamisen asiakasneuvottelut ja värimääritykset. Vuonna 1960 Helena Perheentupa palasi Yhdysvalloista ateljeepäälliköksi ja toi mukanaan uuden

Ulla Nummikosken keräämiä intialaisia painokankaita Gujaraatin alueelta, läheltä Pakistania. Alue on käsityöperinteiltään rikkainta osaa Intiasta

toimintamallin, jossa värimääritykset ja asiakkaiden kohtaaminen siirtyvät vähitellen ateljeen työksi. Myös mallistoajattelu kehittyi, kun kuoseja ei enää suunniteltu enää yksittäin, vaan osaksi kokonaisuutta. Kotimaisen suunnittelun kehittyminen vähensi ulkomaisten mallien käyttöä.

1970-luku toi käänteen

Forssassa ateljeetyöskentely koki suuren muutoksen, kun Finlayson-Forssa osti Porin Puuvillan vuonna 1973. Konsernin nimi tiivistyi Finlayson Oy:ksi, ja Porin Puuvillan suunnittelijat sijoitettiin Forssaan vuonna 1976. Forssan ja Porin toimintakulttuurien sulauttaminen ei onnistunut aivan kitkatta. Edellisen vuosikymmenen lämmin kodikas tunnelma alkoi muuttua kiireisemmäksi ja vaihtelevammaksi.

Painokankaiden laatukin alkoi vaihdella, kun pohjakankaina kokeiltiin käyttää halpoja pakistanilaisia tuontikankaita. Sisustusmuoti suosi suuria kuvioita ja

Kuositauluihin koottiin sesongin myydyimmät kuosit. Kuositaulut ripustettiin ateljeen seinille rohkaisemaan ja kirittämään suunnittelijoita myyvien kuosien luomiseksi. Mallinukki- asujen kuosit ovat 1960-luvulta ja Ulla Nummikosken suunnittelemia.

vahvoja värejä. Toisaalta 1970-luvulla tulivat muotiin myös historialliset arkistomallit. Myyntimiehet ostivat eurooppalaisista museoista malleja ennenkuin huomattiin, että Forssassa oli samoja malleja omasta takaa. Ulla sai tehtäväkseen etsiä arkistoista sopivia malleja uustuotantoon, ja samalla hän tuli tutustuneeksi Forssan mittavaan, 1800-luvulle asti ulottuvaan kuosiarkistoon. Arkisto sijaitsi automaattikutomon eli nykyisen Citymarketin kellarissa.

Vuonna 1979 Ulla luopui työstään suunnitteluosastolla, kun vakituisia suunnittelijoita vähennettiin ja freelancereita hyödynnettiin yhä enemmän. Ulla ei itse jatkanut freelance-suunnittelijana vaan vaihtoi ammittiaan opettajaksi. 1980- ja 1990-luvuilla hän toimi kuvataiteen ja ympäristökasvatuksen sekä italian kielen opettajana forssalaisissa kouluissa, kauppaoppilaitoksessa ja kansalaisopistossa.

1970-luku jakaantui työskentelyjaksoihin Forssassa ja pitkiin Aasian-matkoihin. Intia ja Afganistan tekivät Ullaan syvän vaikutuksen. Samaan aikaan heräsi myös vahva kiinnostus Forssan historiaan. Yksityiselämässään Ulla avioitui ja Perhosta tuli Nummikoski 1.4.1977.

Forssan historia sydäntä lähellä

Suunnittelijauran jälkeen Ullasta tuli paikallinen kulttuurivaikuttaja, jonka sydäntä lähellä olivat

Punamusta-valkoinen kuosi kantaa muistumia Ulla Nummikosken Japanin vierailulta.

Yöpaita ja kietaisuhame luonnoksineen ovat 1970-luvulta. Kietaisuhameessa näkyy itämaisen kuosiperinteen vaikutus.

Ullan kotona vieraileva pääsee tutustumaan Ullan matkoillaan keräämiin tekstiileihin. Kuva: Mervi Koivulahti-Ojala.

kulttuuriperintöasiat ja erityisesti rakennettu kulttuuriympäristö. Kiinnostuksen siemen tuli jo opiskelua ajoilta. Forssalaiseen rakennusperintöön havahduivat arkkitehtiopiskelija Kaisa Ahonen ja kaupunginarkkitehti Riitta Saarinen. Kaisa teki diplomityötään Forssan teollisuusympäristöjen taustoista, ja kävi usein ateljeessa kopioimassa kuvia. Hänen innostuksensa tarttui. Vuonna 1978 julkaistu tutkielma on vielä nykyäänkin Forssan rakennushistorian perusteos. Riitta Saarinen puolestaan oli aktiivinen suojelukysymyksissä, ja hänen myötänsä Ulla tutustui Museovirastoon.

1960-luvulta lähtien Forssan keskustaa oli uudistettu yhä kiihtyvällä tahdilla. Paikkakunnalle perustettu rakennusliike Puolimatka/ Rakennusvalmiste vauhditti keskustan modernisointia. 1800-luvulta ja 1900-luvun alusta peräisin oleva rakennuskanta sai väistyä tehokkaamman rakentamisen tieltä. Jo 1960-luvulla joitain rakennuksia merkittiin suojelukohteiksi, mutta 1970-luvulla rakentamisen yhä kiihdyttyä paine rakennussuojeluun lisääntyi.

Henkilökohtaisesti Ullan suurin onnistuminen oli G. Th. Chiewitzin suunnitteleman ja vuonna 1863 rakennetun Tehtaankoulun säilyttäminen. Kiista Yhtiönpuistossa sijaitsevan Tehtaankoulun säilyttämisestä tiivistyi vuonna 1978, kun rakennusta oli tiin purkamassa viereisen kerrostalon parkkipaikan tieltä. Silloin Ulla kokosi Tehtaankoulun historiasta näyttelyn, joka kiinnitti huomion rakennuksen historiallisiin arvoihin. Tehtaankoulun kohtalo oli lopulta minuuteista kiinni. Puskutraktorit olivat valmiina aloittamaan purkamisen maanantaina klo 7, mutta viikonlopun aikana Riitta Saarinen sai Museovirastolta suojelupäätöksen, ja traktorit joutuivat perääntymään. Rakennus päätettiin siirtää joitain metrejä puistoon päin.

Myöhemmässä opettajantyössään ja kokoamissaan näyttelyissä Ulla on hyödyntänyt laajaa tietämystään arkkitehtuurista ja tuonut esiin Forssan rakennushistoriallista arvoa.

Intia teki lähtemättömän vaikutuksen

Vuonna 1970 Ulla matkusti Intian Gujaratiin Helena-serkkunsa kutsusta. Helena Perheentupa oli aloit-

tanut kaksi vuotta aiemmin Ahmedabadin tekstiili-instituutissa tekstiilisuunnittelun opettajana. Opetus tapahtui sekä instituutissa että kylien verstaissa. Arvostetun Helena-benin ystävänä Ulla pääsi hyvin tutustumaan intialaisen painokankaan maailmaan.

Ensimmäinen matka Intiaan taitui junalla, lentokoneella ja busseilla ”kautta Moskovon ja Teheranin, halki autiomaan”. Ulla palasi Intiaan vielä kolmesti uudelleen: vuosina 1973, 1976 ja 1995. Toisella matkalla reitti kulki Afganistanin kautta, ja kolmas matka kohdistui ensisijaisesti Afganistaniin. Jokainen matka kesti noin puoli vuotta, ja niiden aikana Ulla tutustui kulttuuriin, kierteli kylissä ja keräsi paikallista taidokasta tekstiiliä. Intiassa keräytyö painottui painokankaaseen, painolaattoihin ja suuriin apikoituisiin seinävaatteisiin, ja Afganistanista tuli mukana taidokkaasti kirjaituja päähineitä ja muuta vaatetusta. Ullan keräysperiaate oli tavanomaisuus: hän valitsi tyyppillisiä kankaita ja käyttövaatteita.

Intiassa ja Afganistanissa kerätyt tekstiilit on nykyään suurelta osin tallennettu Kansallismuseon ja Tampereen museon kokoelmiin

Matkoillaan Ulla on syvällisesti ymmärtänyt eri kulttuurien keskinäiset suhteet ja sen, miten ympäri maailman ihmiset ja kulttuurit elävät samoista lähtökohdista, hakevat ratkaisuja samankaltaisiin haasteisiin, ottavat oppia toisiltaan. Tai miten kulttuuriset muodot siirtyvät ja muovautuvat ajasta ja paikasta toiseen ihmisvirtojen ja markkinoiden mukana. Vieraisiin kulttuureihin tutustuminen on opettanut suvaitsevaisuutta. Ullan johtajuus on, että kiinnostamalla maahantulijoiden kulttuureista ja perinteistä, sekä yhdessä tekemällä ja toisistamme oppimalla voimme kehittää molemminpuolista ymmärrystä ja sopua.

Kirjoitus pohjautuu vuonna 2020 järjestettyyn näyttelyyn ”Ulla Nummikoski – tekstiilitaitelija” Forssassa ja on julkaistu näyttelyn koonneiden luvalla uudestaan Elers-viestissä.

Saija-Elina rentoutuu luonnossa ja maalamalla

Kun näin ensimmäisen kerran Saija-Elina Salmisen (taulu 1958) maalauksen, luulin katselevani valokuvaa. Niin luonnollisia olivat valot ja varjot, niin luonnollinen mallin asento. Saija-Elinalle maalaus on rakas harrastus sillä päivätyö on metsäkoneyrityksen palveluksessa.

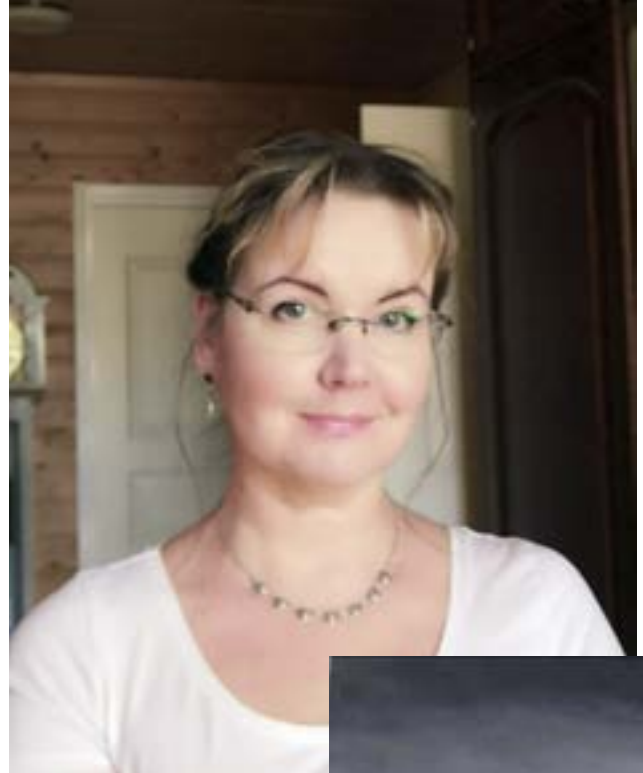
Kipinä maalaukseen syntyi Saija-Elinan opiskellessa Lahden muotoiluinstituutissa. Osana opiskelua harjoiteltiin eri tekniikoita. Maalauksen aiheina ovat ympäröivä luonto, lapset ja koirat. Saija-Elinalla on kaksi tytärtä, jotka ovat päässeet myös malleiksi. Saija-Elinan töitä on voinut nähdä näyttelyissä Suomessa ja ulkomailla Venetsiassa Italiassa. Seuraava näyttely voisi olla paikallisessa Pälkäneen kirjastossa.

Luonto tarjoaa vastapainoa työlle

Kun arki on kiireistä, liikkuminen luonnossa toimii sille vastapainona. Nykyisin Saija-Elina asuu metsän keskellä ja luontoelämys on vain muutaman askeleen päässä. Myös Saija-Elinan toinen harrastus eli koirat pitävät huolen siitä että luonnossa tulee liikuttua säännöllisesti.

Elersit Kostianvirran taistelussa

Saija-Elina kertoo olevansa kiinnostunut historiasta ja kuuluu paikalliseen Pälkäne-seuraan. Hän mainitsee että olisi mielenkiintoista tutkia, onko elersejä ollut mukana Kostianvirran taistelussa Pälkäneellä. Pälkäneen Kostianvirran taistelu käytiin Ruotsin kuninkaan Suomen

Perhekuvasa Alma Johanna Salminen (vasemmalla istumassa), vierellä tytär Kaisa Salminen. Ylhäällä vasemmalla Saija-Elinan isoisa Yrjö Salminen ja oikealla veli Vihtori.

armeijan ja Venäjän armeijan välillä 3.–6.10.1713. Se oli osa Ruotsin ja Venäjän välistä suurta Pohjan sotaa (1700–1721).

Juhani Vihervirran tutkimuksen mukaan Kostianvirran taisteluun osallistui luutnantti nimeltään Johan Elers, mutta on epävarmaa, onko hän Johan Elers nuoremman, yhteisen esi-isämme isä. Juhani Vihervirta kirjoittaa näin: ”Kuninkaallinen Pohjanmaan rykmentti sai 15.12.1712 palvelukseensa luutnantti

Johan Elersin, joka sijoitettiin kapteeni J. H. Höpffnerin komppaniaan. Rykmentti oli mukana Pälkäneellä Kostianvirran taistelussa syyskuussa 1713. Pahoin lyötyjen suomalaisjoukkojen tappioihin kuului myös kapteeni Höpffnerin vakava haavoittuminen. Juuri taistelun aattona 28.9.1713 Johan Elers siirrettiin kapteeni Samuel Trottoniuksen komppaniaan. Trottonius itse oli 22.8.1713 haavoittunut tiedustelumatkalla ja jäänyt vangiksi. On oletettavaa, että Trottoniuksen komppania oli luutnantti Elersin komennossa Kostianvirralla. Tuore kapteeniluutnantti oli kuitenkin niiden yli 2600 suomalaisen kaatuneen joukossa, jotka makasivat Kyrönjoen jäällä ja rantatöyrällä kaksituntisen verilöylyn jälkeen. Suomen armeija oli huvennut alle puoleen entisestä vahvuudestaan eikä enää pystynyt kunnan vastarintaan. Venäläiset miehittivät maan Pohjanlahden perukoille saakka. Armfelt veti armeijansa Ruotsiin, ja sen lopullinen kohtalo odotti Norjan tunturien tuiskuissa.”

Pälkäne sopisi historiansa vuoksi hyvin vaikkapa sukuseuran kesätapahtuman kohteeksi, kenties pääsisimme samalla näkemään Saija-Elinan maalauksia.

Alma Johanna aatelisneito

Isomummustaan (isoisan äidistä) Alma Johanna Salmisesta Saija-Elina kertoo kuulleensa monia tarinoita. Alma oli menettänyt toisen silmänsä pellolla taksvärkissä oljen puhkaistua silmän, ilmeisesti jo nuorena tyttönä. Hän asui miehensä Viktorin kanssa Alastaron Koskella Salmisen mäkituvassa. Viktor oli renkinä Alastaron Hintsalan ja Kosken taloissa, lisäansioiksi hän teki suutarintöitä. Alma kehräsi.

Alman mies oli Almaa huomattavasti vanhempi ja Alma jäi yksistään huolehtimaan lapsistaan Viktorin kuoltua. Lapset pärjäsivät elämässä hyvin ja Saija-Elina muistelee, että vaarin siskot puhuivat äidistä arvostavasti. Perheen piirissä äitiä kutsuttiin aatelisneidoksi.

Haastattelijana Mervi Koivulahti-Ojala

Alma kahden lapsensa kanssa mäkituvan edessä.

Lehtopöllö pesi Luukaksen kotipihassa Luukaksen itse tekemässä pöntössä.

Elämänpinna, Ruissalo-ralli, Tornien taisto ja keltahemppe ovat Luukakselle tuttuja

LUUKAS RAUTAVUORI, 13, on lintuharrastaja. Lintuharrastajat seuraavat lintuja niiden elinympäristössä. Lintubongaus puolestaan on yksi lintuharrastuksen muoto, jossa tarkoituksena on bongata lintuja eli lähteä katsomaan jonkun muun jo havaitsemaa lintua. Luukas on nuoresta iästään huolimatta seurannut lintuja jo pitkään. Varhaisimpia lintumuistoja hän kertoo olevan sen, että isovanhempien luona katseli ja piirsi talvella lintulaudalla vierailleita lintuja. Tuolloin hän oli 4-vuotias. Nyt kymmenisen vuotta myöhemmin hän on tietääkseen Loimaan seudun ainoa nuori lintuharrastaja.

Tapahtumissa tavataan muita lintuharrastajia

Luukas tapaa muita harrastajia esimerkiksi rallissa ja muissa tapahtumissa. Rallissa tunnustetaan joukkueena mahdollisimman monta lintulajia tietyllä aikavälillä. Varsinais-Suomessa tunnetuin lienee Ruissalo-ralli, joka pidetään tammikuun viimeisenä viikonloppuna. Ruissalo-rallissa 1-4 hengen joukkueissa yritetään havaita mahdollisimman monta lajia Ruissalon saarelta käsin klo 7-16. Toinen tunnettu tapahtuma on Tornien tais-

to. Tornien taisto on BirdLife Suomen järjestämä leikkimielinen kilpailu, jossa lintutornista pyritään havaitsemaan mahdollisimman monta lintulajia kahdeksassa tunnissa. Tornien taisto järjestetään vuosittain toukokuun alussa, ja siihen voi osallistua kuka tahansa.

Omalta kotikylältä löytynyt yli 120 lintulajia

Luukas asuu Loimaan Niinijoella. Omalta kotikylältäään Luukas on havainnut yli 120 eri lintulajia. Mieleenpainuvien vierailijoiden omalla lintulaudalla on ollut keltahemppo. Keltahemppo on Suomessa hyvin harvinainen lintu sillä koko Suomen pesimäkannaksi on arvioitu korkeintaan viisi paria. Keväällä 2019 keltahemppo löysi tiensä Niinijoelle ja kävi parin päivän aikana muutama minuutti kerrallaan syömässä Luukaksen lintulaudalla auringonkukan siemeniä. Keltahemppo houkutteli lintubongareita paikalle Helsingistä saakka.

Toinen mielenpainuva tapahtuma oli lehtopöllön pesintä omassa pihassa Luukaksen itse tekemässä pöntössä. Lehtopöllö rengastettiin alumiinisella renkaalla, joten myöhemmin samasta pöllöstä voidaan saada havainto ja seurata missä pöllö on liikkunut. Lintupönttöjä Luukas on rakentanut pappan kanssa.

Loimaan seudulla on monipuolinen linnusto mutta ei lintutorneja

Loimaan seudulla on Luukaksen mukaan monipuolinen linnusto mutta ei lintujen seurantaan tarkoitettuja rakenteita kuten lintutorneja ja lintuja voi seurata niiden elinympäristössä metsissä, jokien rannoilla ja pelloilla. Luukas vinkkaa että Mellillän järvellä saattaa vierailia harvinaisempiakin vesilintuja.

Lounais-Suomen alueella Ruissalo on suosittu lintuharrastajien kohde. Ruissalossa voi nähdä esimerkiksi lehtopöllöjä. Porin Yyterissä puolestaan voi nähdä eri kahlaajalintuja. Lintutorneista lähinnä

Viime vuonna Luukas osallistui ensimmäistä kertaa Vuoden luontokuva -kilpailuun eikä suotta sillä hänen nappaamansa kuva julkaistiin Vuoden luontokuva -kirjassa.

Harvinainen keltahemppo vieraili vuonna 2019 Luukaksen lintulaudalla.

on Säkylän Sarvonlahden lintutorni, jossa Luukas kertoo käyneensä usein.

Vuoden luontokuva -kirjaan ensi yrittämällä

Lintuharrastuksen lisäksi Luukas kuvaa luontoa - lintuja, perhosia, peuroja, maisemia. Viime vuonna Luukas osallistui ensimmäistä kertaa Vuoden luontokuva -kilpailuun eikä suotta sillä hänen nappaamansa kuva julkaistiin Vuoden luontokuva -kirjassa. Kuvassa on lintulaudalla punatulokku tähyttämässä, taustalla talitiainen ja hömötiainen.

Tavoitteena 300 elämän pinnaa

Tällä hetkellä Luukaksella on 209 elistä eli elämän pinnaa. Elis tarkoittaa elämän aikana havaittuja lintulajeja. Seuraavana tavoitteena Luukaksella on 300 elämän pinnaa mutta Suomessa kärkikahinoihin päästäkseen täytyy löytää pitkälle yli 400 lintulajia. Loimaan seudulla Erkki Kallio v. 72 on lähellä tätä 400 lintulajin maagista rajaa 388:lla havainnollaan. Kuvauksesta Luukas toteaa, että aina löytyy parannettavaa. Ensi keväänä on suunnitelmassa kuvausmatka Kuhmoon. Siellä Luukasta kiinnostavat lintujen lisäksi karhut ja sudet

Miten aloittaisin lintuharrastuksen

Kiikari ja lintukirja. Näillä välineillä Luukas arvioi että pääsee hyvin alkuun lintuharrastuksen parissa. Lintukirjaksi hän suosittelee kirjaa Lintuopas - Euroopan ja Välimeren alueen linnut, jonka saa niin paperimuodossa kuin puhelimeen. Birdlife Suomi ry:n ylläpitämiltä www-sivuilta löytyy tiedot paikallisyhdistyksistä, joihin voi liittyä.

Birdlife Suomi ry:n sivujen kautta Elers-viestin toimittaja tavoitti Luukaksen tätä haastattelua varten, kiitos haastattelusta!

Haastattelijana Mervi Koivulahti-Ojala

Vapaaehtoinen vaelttaa vapaa-ajallaan

JARMO JOKIHAARA (taulu 1762) aloitti 10-vuotiaana Hyvinkäällä asuessaan uuden harrastuksen ja liittyi mukaan vapaapalokuntaan, VPK:hon. Yksi asia johti toiseen. Kun VPK:ssa toimiessaan hän oli leirillä Lapissa vuonna 1974, puraisin Lapin kärkeen. Nyt kesät kuluvat Lapissa.

Yhteys on säilynyt kotiseudulle

Jarmo on kotoisin Loimaan Hirvikoskelta, josta 7-vuotiaana muutti Hyvinkäälle. Loimaan seudulla asuu edelleen sukulaisia ja yhteys kotiseutuun on säilynyt. Jarmo on selvittänyt äidin puolelta suvun historiaa. Äidin isän Heikki Laaksosen kautta Jarmo kuuluu Elersien sukuun. Heikki Laaksonen oli kotoisin ja asui elämänsä Loimaan naapurikunnassa Alastarolla.

Punaisen Ristin toiminta vie ympäri suomea

Punaisen Ristin toiminnassa Jarmo on ollut mukana 40 vuotta. Vastuuta on tuonut ensiapuryhmän johtajan koulutus ja toimiminen ensiapuryhmän johdossa. Nyt Jarmo on jo jättänyt vetovastuun nuoremmille mutta aikaisemmin hän toimi ensiapuryhmän johdossa monissa tapahtumissa kuten Erämessuilla. Erämessut järjestetään Riihimäellä joka kolmas vuosi ja niihin osallistuu 70 000 - 80 000 vierailijaa. Tapahtumille laaditaan turvallisuussuunnitelma ja toimitaan sen mukaisesti. Ensiapu ryhmän aktiivinen jäsen Jarmo on edelleen. Viime kesänä Jarmo oli ensiapuryhmän kanssa mm. Triathlon-tapahtumassa.

Ylläpitääkseen taitojaan, ensiapuryhmien johtajat kokoontuvat vuosittain yhteisille koulutuspäiville, Kiltapäiville. Nämä kiltapäivät veivät kirjaimellisesti ympäri Suomea sillä niitä järjestetään Lappia myöten.

Kesä kuluu Lapissa

Kuljetusalan työn ja vapaaehtoistyön vastapainoksi kesät kuluvat vaimon kanssa Kuusamon, Ylläksen ja Saariselän maisemissa. Lapin luonto kiehtoo: kasvikuunta on erilaista kuin Etelä-Suomessa ja lintuja voi seurata niiden omassa ympäristössä. Luontoa tallentuu myös kuviin järjestelmäkameralla. Mökiltä käsin voi tehdä päivän vaellusreissuja ja porukalla pitempiäkin vaelluksia.

Vaeltajan tärkein varuste on kengät

Jos harkitset vaellukselle lähtöä, tärkein varuste on kengät. Tärkeintä on että kengissä on hyvä kävellä ja kengät suojaavat nilkat. Vaelluskengät ja muut varusteet ovat hintavia mutta hankinnoissa voi säästää seuraamalla, milloin on alennuksia.

Lapissa aloittelijalle sopivat Saariselän maastot. Saariselällä on avaraa ja hyviä valmiita polkuja, yöpyä voi taukotuvissa. Etelä-Suomesta käsin lähempänä on Karhun kierros, jonne voi hyvin mennä perheen kanssa. Riihimäeltä – Jarmon kotikunnasta käsin – lähin vaellusreitti on Lopella. Tällä vaellusreitillä järjestetään vuosittain myös Poron polku -tapahtuma, joka on suurin Etelä-Suomen kuntoliikuntatapahtuma.

Haastattelijana Mervi Koivulahti-Ojala

Jarmo Jokisalo Ylläksen maisemissa, Pakasivossa.

Elersit ryynnivät Loimaalle

“Lähes 900 Elersien suvun edustajaa oli Loimaalla perustamassa sukuseuraa Loimaan Hirvihovissa. Seuran kotipaikaksi tuli Loimaa ja toimialueeksi koko maa.”

Noin aloittaa Loimaan Lehti artikkelinsa Elersien ensimmäisestä sukukokouksesta. Lehti arvelee myös, että osanottajien määrä olisi lajissaan Suomen ennätys. Sitä on vaikea tietää, mutta ennätysluokkaa oli myös järjestäjien, Sinikka Suomisen, Saija Lehtinen-Lähteen ja Juhani Vihervirran yllätys, kun ilmoittautumisajan umpeuduttua kävi ilmi, ettei kokoukseen varattu Opintien koulun 250 tuolia riittäisi alkuunkaan.

Tunnin vilkkaan neuvonpidon jälkeen oli uusi kokouspaikka selvillä ja emännille käynyt selville, että perunakattila tarvitaan suunniteltua suurempi. Ainoa suuri muutos järjestelyihin tuli tuolien ja pöytien hankkimisesta ja kantamisesta. Muuten suunnitelmat toimivat aiotulla tavalla. Tilaisuuden koko kävi aina selymmäksi, kun kokous- ja ruokailupaikkoja alettiin kalustaa. Talkoolaisten joukko oli onneksi suuri, tehokas ja kaiken kiitoksen arvoinen.

Oma juhlatunnelma alkoi nousta jo kirkkoon astellessa, kun näki ihmispaljouden sovittelevan autojaan pihalle ja myöhemmin täyttävän kirkon penkit.

Pieni jännitys alkoi laueta ja oli aikaa tarkastella väkeä, joista useimmat tunsivat nimeltä, mutta vain pienen osan ulkonäöltä. Väkeä tarkastellessa oli vaikea havaita jotakin suvulle ominaisia ulkonäön piirteitä. Siitä ovat varmaan pitäneet huolen ne vuodet, jotka ovat kuluneet “Loimaan mustalaiset”-sanonnan syntyvuosista. Kokoontuminen Hirvihovissa täytti, oikeastaan ylitti kaikki kuvitelmat, joita oli valmistelujen aikana mieleen syntynyt. Tarkoitus oli tällä ensimmäisellä kerralla kertoa suvulle, millä tuuhean sukupuun oksalla kunkin paikka on. Yleisötehtävä oman tunnusvärin löytämiseksi lienee ollut vaivan arvoinen, selvitti väelle oman paikkansa ja toi monelle uusia, yllättäviäkin sukulaisia.

Timo Verhon Loimaan Elers-talot ja Laila Soinion suvun kuuluisuudet antoivat taustaa suvun muuttumisesta sotilaista talollisiksi ja nostivat rintaa kertomalla tiedon ja kyvykkyyden saavutuksista. Ohjelman painavuuden voi vain yleisö arvioida, mutta omalta osaltani silmämääräisesti parasta oli kuhina sukutaulujen ja kopiokoneitten ympärillä. Siitä innosta oli pääteltävissä, että ajassa on liikkeellä jotakin sellaista, joka saa ihmiset etsimään elämälleen ja olemiselleen taustaa. Samalla se on kunnianosoitus niille sukupolville, jotka ovat eteemme työtä tehneet ja heidän elinolonsa eivät suinkaan aina ole olleet

kadehdittavat. Sen on monta kertaa saanut havaita tietoja kootessa.

Elersien sukuseura perustettiin. Se lienee ollut selviö jo paikalle tullessa. Säännöt hyväksyttiin ja hallitus valittiin Eino Anttilan puheenjohtajaksi ja hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Reino Kaunisto ja hallituksen muiksi jäseniksi Eila Nummila, Saija Lehtinen-Lähde, Ilkka Vainio ja Juhani Vihervirta. Tilintarkastajiksi valittiin Olavi Ala-Nissilä ja Pekka Levonen. Varalle tulivat Antti Enala ja Martta Inkinen. Näillä voimin Elersien sukuseura toimii seuraavat kolme vuotta. Mikä lienee silloin vain kokouksen pitopaikka, kun Prättäkitin

ennustuksen mukaan Loimaan kirkon pitäisi juuri silloin sortua.

Kokouksen jälkien selvitteli vei omalta osaltani päiviä. Niin runsaasti oli kansioihin kertynyt lisätietoja ja korjauksia. Kirjeitä ja puheluita on myös riittänyt kiitettävästi, eivätkä kaikki ole vielä vastausta saaneetkaan. Linjat ovat kuitenkin aina auki molempiin suuntiin.

Ja kaikki tämä oli saanut alkunsa luutnantista, joka tappeli tiensä Viipurin piirityksestä, Pietarin vankeudesta Norjan tuntureitten yli Loimaan komppanian vänrikiksi.

Juhani Vihervirta
*Julkaistu aiemmin
Elers-viestissä
Joulukuussa 1996*

Liity Elersien sukuseuran Facebook- tai WhatsApp-ryhmään!

Ryhmä Elersien sukuseura on ajantasainen yhteydenpitokanava suvun jäsenille. Ryhmässä ilmoitetaan mm. sukuseuran tulevista tapahtumista, uusista sukututkimuksen tuloksista sekä jaetaan ajankohtaisia kuulumisia.

Liity jo tänään ja kutsu muutkin mukaan!

Facebook-ryhmään voit liittyä etsimällä ryhmän nimeksi Elersien sukuseura Facebookissa ja lähettämällä ryhmään liittymispyynnön. Linkki Facebook-ryhmään löytyy myös www.egers.fi sivuiltamme osoitteesta www.egers.fi.

WhatsApp-ryhmään voit liittyä lähettämällä tekstiviestin puhelinnumeroon 040 522 4827 tai puhelinnumerosi ja nimesi sähköpostilla osoitteeseen egersien.sukuseura@gmail.com. Sinut liitetään puhelinnumerosi perusteella ryhmään.

Onnea!

SYNTYNEET:

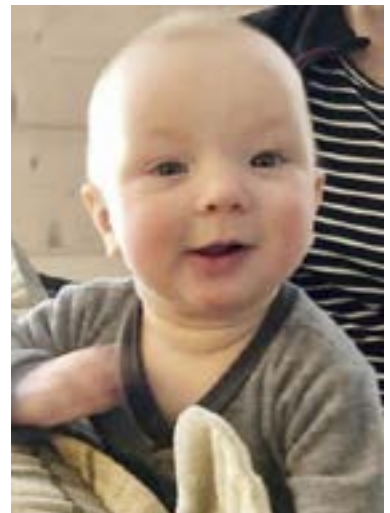
Eila Aino-Maria Kopra
(taulu 1805) **Santtu Tapio**
Huotilainen (taulu 880)
7.2.2020 Syntynyt lapsi:
Henry Tapio Alexander
Kopra-Huotilainen
Pituus: 53cm Paino: 3765g

Ulpuliina (taulu 141)
ja Mauno Sarparanta
Aaro Jalmari Sarparanta
s. 4.5.2020

Manu Alvar Mattsson
s. 16.11.2020

Kiira Auroran pikkuveli

Antto Toivo Hermanni
Haataja, s. 16.8.2020
Helsingissä

Saara Ilona Toivosen
(taulu 398) ja **Juuso Haata-**
jan esikoinen

VÄITÖKSET:

Johan Kopra on väitellyt
filosofian tohtoriksi 13.12.2019
Turun yliopistossa, alana
diskreetti matematiikka
(taulu 1805)

Emma Turkko (taulu 320) ja
Lassi Kemppi

Oona Aino Emilia Kemppi
s. 5.11.2020

Pois nukkuneita

Taulu 377, 388 Matti Kalevi Palojoki
s. 3.6.1946 Huittinen k. 4.1.2020 Huittinen

Taulu 377, 384 Vieno Yrjö Palojoki
s. 30.4.1937 Huittinen k. 25.6.2020 Yläne

Taulu 1855, 1856 Sirpa Hollo
s. 7.1.1935 Loimaa k. 22.12.2020 Loimaa

Taulu 151,153 Anja Kankaanranta
s. 11.4.1940 Loimaa k. 10.1.2021 Loimaa

Mikäli vastaanottajaa ei löydy osoitteesta, palautetaan posti osoitteella:
Sirkka Eurén, Mantelitie 3 B 35, 01710 VANTAA

Elersien sukukirja DVD:nä

Elersien sukukirjan viimeiset kappaleet myytiin vuonna 2019. Vastaavia tietoja julkaisemme edelleen DVD-levyllä suvun jäsenille. Sukuseuran julkaisema DVD-levy sisältää noin 15.000 nimeä, sukutaulut, Elers-viestejä, materiaalia sukuseuran www-sivuilta sekä kuvia. Levyn hinta on 20 euroa.

Tilaukset: Juhani Vihervirta p. 02- 537 3523 tai juhani.vihervirta@kolumbus.fi